

Feenix-lintu ja muut paluumuuttajat

Kevät tuo mukanaan runsain mitoin siivekkäitä paluumuuttajia. Iloinen sirkutus täyttää puistot ja pihat, ja linnunpöntöille syntyy luontaista kysyntää. Muuttolintujen joukkoon liittyy tänä keväänä yksi vähän erikoisempi ilmestys. Senaatin käyttäjäsähköprojekti nousee nimittäin muutaman vuoden hiljaiselon jälkeen kuin Feenix-lintu tuhkasta ja liittyy sirkuttajien värikkääseen joukkoon.

Insinöörityönteestä ihmisten motivointiin

Joku kenties muistaa, että valtion kiinteistöissä käynnistettiin kahdeksan vuotta sitten sähkönsäästöhanke, joka ristittiin Senaatin käyttäjäsähköprojekti. Projektin tavoite oli saada kiinteistöjen sähkönkulutuksen kasvu taittumaan. Toteutustapa oli kiinteistöalalla ennen kokematon: insinöörityönteeseen sijaan keskityttiin ihmisten motivointiin. Toisin sanoen, sähkönkulutus yritettiin kääntää laskuun valtion työntekijöiden sähkökäyttötottumuksiin vaikuttamalla. Ohjeiden ja muistutusten jakaminen unohdettiin. Sen sijaan ihmisten tietoisuutta pyrittiin lisäämään pitämällä asiaa esillä sekä työpaikoilla että julkisessa mediassa. Medianäkyvyyttä tulikin runsaasti radio- ja tv-haastattelujen sekä lukuisten lehtijuttujen myötä.

Jälkeen päin ajateltuna haaste oli kova. Valtion kiinteistöjen sähkönkulutus oli kasvanut yhtäjaksoisesti 70-luvulta saakka eli koko tilastoidun historian ajan. Kaikkien ennusteiden mukaan kasvun piti jatkua myös tulevana vuosina. Valtion tavoite oli päinvastainen; sähkönkulutuksen kasvu haluttiin pysäyttää. Kaikki vanhat konstit oli kuitenkin jo käytetty. Ei oikein jäänyt muuta vaihtoehtoa kuin kokeilla pussillista uusia. Insinöörien oli astuttava ulos mukavuusalueeltaan eli lähdeittävä puhumaan ihmisille sähkökäytön vähentämisen tärkeydestä ja yksilön vaikutusmahdollisuuksista.

Miten projektissa kävi?

Uskallan väittää, että projekti täytti tehtävänsä. Sähkönkulutus kääntyi laskuun lähes jokaisessa projektin vajaan sadasta kiinteistöstä. Vuoden 2017 loppuun mennessä oli saavutettu jo yhteensä 1,6 miljoonan euron säästöt. Samaan aikaan muiden kiinteistöjen sähkönkulutus on jatkanut kasvuaan tai pysynyt ennallaan. Kulutuksen alenemisen syitä ei toistaiseksi ole tarkemmin tutkittu. Tilankäyttäjien toiminnassa on kuitenkin täytynyt tapahtua kouriintuntuva muutos. Kiitos ja gloria hienosta tuloksesta kuuluu ilman muuta virastojen väelle, joka on kantanut vastuunsa kiitettävästi.

Yksittäisen rakennuksen sähkönkulutuksen laskun taustalla voi tietysti olla vaikkapa käyttöasteen pienentyminen. Vallitseva trendi kuitenkin on, että kohteiden väkimäärä kasvaa, kun valtio myy kiinteistöjään ja ihmisiä keskitetään monitoimitiloihin. Väkimäärän kasvu puolestaan nostaa kiinteistön sähkönkulusta. Perinteisiä sähkönkulutusta alentavia tekijöitä ovat aiempaa pihimmät tietokoneet ja näytöt, sekä ledivalaistuksen yleistymisen.

Unohduksen unesta uuteen nousuun

Käyttäjäsähköprojekti on elänyt hiljaiseloa viimeisten parin vuoden ajan. Kohdemääräkin on kääntynyt laskuun kiinteistöjen myynnin ja remonttien myötä. Projekti ei silti ole suostunut vaipumaan unholaan. Vaikka viestintä on ollut vähäistä eikä toimenpiteitä ole juurikaan tehty, käyttäjäsähkökohteiden kulutus on alentunut vuonna 2017 peräti 1,2 % edellisvuodesta. Tämä vastaa noin 136 000 euron säästöä valtion sähkölaskussa.

Feenix-linnun tavoin Senaatin käyttäjä sähköprojekti herää siis unohduksen unesta ja palaa ilahduttamaan virastojen väkeä samalla paluulennolla muuttolintujen kanssa. Kevään aikana projektiin tullaan liittämään parikymmentä uutta kohdetta eri puolilta maata. Projekti tulee näkymään kohteissa entiseen tapaan, mutta uudistetulla keinovalikoimalla. Moni on jo huomannut infonäyttöjen sisällön kokeman renessanssin. Myös nettisivuja ollaan parhaillaan uudistamassa. Monipuolisemman mediasisällön avulla sähkönsäätön sanoma tavoittaa tavallisen tilankäyttäjän entistä paremmin.

Joku varmasti jo miettii, mitä ihmeen järkeä on säästää sähköä tilanteessa, jossa valtion sähkösalkkuun ostetaan enää pelkästään vihreää sähköä. Ihan hyvä pointti. Hiilidioksidipäästöt eivät kuitenkaan ole ainoa mekanismi, jolla sähköntuotanto kuormittaa ympäristöä. Ajatellaanpa vaikka tuulivoimaloita. Eivät nekaan mikään ympäristön kaunistus ole, vaikka niiden energiantuotanto onkin päästötöntä.

Oulussa 19. päivänä maaliskuuta 2018, Esa Halmetoja